

Een gemeentelijk beleid

INTERNATIONALE SAMENWERKING

in Lubbeek

Memorandum ter voorbereiding van de
gemeenteraadsverkiezingen van 8 oktober 2000

INLEIDING

Onze wereld is voortdurend in verandering. Nooit tevoren ging het zo snel als aan het begin van de 21ste eeuw. Maar de snelheden zijn ongelijk. Het oosten en het zuiden hebben niet de kansen en de middelen om het rijke noorden te volgen. Het grootste deel van de wereldbevolking wordt uitgesloten van de voordelen van de mondialisering, terwijl ze er volop de negatieve gevolgen van moeten ondergaan. De kloof tussen rijk en arm wordt alsmat groter. Het bewustzijn van deze fundamentele onrechtvaardigheid neemt gelukkig ook voortdurend toe. Steeds meer mensen in het noorden raken er van overtuigd dat onze leefwijze verband houdt met de kansarmoede in het zuiden. Steeds meer mensen in het zuiden komen hun geluk bij ons beproeven waar ze kansen denken te vinden. De stroom asielzoekers en economische vluchtelingen is niet meer te stuiten. Geleidelijk dringt ook het besef door dat onze vergrijzende samenleving steeds meer zal beroep moeten doen op menselijke capaciteiten van buiten de landsgrenzen. Een nieuw migratiebeleid dringt zich op, echter zonder de ontwikkelingskansen van het zuiden te verminderen door hun beste elementen voor ons welzijn weg te plukken. Onze toekomst en de toekomst van het zuiden zijn innig met elkaar verweven. Een toekomstgericht beleid moet daarom ook een mondiaal beleid zijn. Zelfs op het laagste bestuursniveau van de gemeente.

Vaak hoor je het argument gebruiken dat een gemeente geen enkele rol heeft te vervullen op het vlak van internationale samenwerking. De samenwerking tussen staten is inderdaad de bevoegdheid van onze federale overheid. De samenwerking tussen volkeren gaat echter alle bestuursniveaus aan, zelfs en vooral het niveau waar de bevolking het meest aan participeert: het gemeentelijk niveau. De interactie tussen culturen krijgt hier zijn meest concrete vorm: tussen allochtonen en autochtonen, tussen Vlamingen en Walen, tussen Belgen en andere Europeanen, tussen asielzoekers en geëngageerde burgers, tussen kansarmen en kansrijken. Een gemeente als Lubbeek moet daar pro-actief mee omgaan.

De GROSH, Gemeentelijke Raad voor Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Acties, doet een dringende oproep aan alle politieke partijen van Lubbeek om, ongeacht de samenstelling van de nieuwe gemeenteraad, werk te maken van een gemeentelijk beleid "Internationale samenwerking", en op basis hiervan een concreet actieplan uit te werken. De GROSH biedt uiteraard haar medewerking aan voor de voorbereiding, uitwerking, opvolging, actualisering en evaluatie van het beleid en het actieplan. In een eerste fase stelt de GROSH voor om zoveel mogelijk punten uit dit memorandum op te nemen in het politieke programma waarmee elke partij naar de kiezer trekt. Na de verkiezingen kan er dan tot de actie worden overgegaan.

1. EEN GEMEENTELIJK BELEIDSPAN

Voor elk mandaat toegewezen aan een schepen is het noodzakelijk een beleidsplan uit te werken. Voor internationale samenwerking is dat tot hiertoe niet gebeurd. Nochtans is een beleidsplan een basisvoorwaarde om de doelstellingen zuiver te stellen, er een gestructureerd debat rond te voeren in de gemeenteraad, een actieplan uit te werken, de

realisatie ervan te evalueren, en het beleid regelmatig bij te sturen in functie van de nieuwe evoluties.

Kernelementen van het uit te werken beleidsplan zijn onder meer:

- **Informatie en bewustmaking van de bevolking**

Het argument “*de Lubbekenaren interesseren zich niet voor het zuiden*” is een grove veralgemening. Een overzicht van de honderden initiatieven die de voorbije jaren vanuit het Lubbeekse verenigingsleven werden genomen toont aan dat er een belangrijk maatschappelijk draagvlak bestaat voor de noord-zuid problematiek (zie bijlage 1). Dat wordt ook bevestigd door de opbrengstcijfers van de jaarlijkse 11.11.11-campagne: in Lubbeek wordt het hoogste gemiddelde bedrag per inwoner opgehaald van heel Vlaams-Brabant.

Dat politici weigeren met een standpunt over vluchtelingen naar buiten te komen uit vrees dat dit op hevige reactie van de bevolking zou stuiten wordt ook tegengesproken door de feiten: het Steunpunt voor de Integratie van Asielzoekers in Lubbeek (SIAL) heeft heel wat mensen gemobiliseerd die zich actief en belangenloos inzetten voor de vluchtelingen, en tientallen anderen ondersteunen de werking van SIAL met één of andere vorm van materiële hulp.

Het gemeentebestuur biedt reeds het Gemeentelijk Informatieblad aan om ook deze thema's aan bod te laten komen. De GROSH-rubriek zou een vaste plaats moeten krijgen in elk nummer van het infoblad.

Maar er kan meer gebeuren. Het beleid rond internationale samenwerking moet geharmoniseerd worden met het cultuurbeleid van het gemeentebestuur: de scholen, bibliotheken en culturele instellingen moeten worden aangespoord om aandacht te besteden aan de verhoudingen tussen noord en zuid, tussen de verschillende culturen binnen onze gemeenschap, en met andere culturen elders in de wereld. De waarde van de diversiteit kan creatief in de verf worden gezet. Multi-culturaliteit kan niet langer worden beperkt tot een occasionele dag mondiale vorming, maar moet een permanente dimensie vormen van alles wat er op socio-cultureel vlak leeft. Het gemeentebestuur kan ook de beleidsbeslissingen van hogere niveaus gericht vertalen naar de eigen bevolking, rond sociaal belangrijke thema's als migranten, vluchtelingen of kansarmoede.

De dialoog met de bevolking is hierbij van cruciaal belang. Alleen door openheid bestaat de kans om splijtzwammen als vreemdelingenhaat en de opgang van het extreem-rechtse gedachtengoed zichtbaar te maken en te ontkrachten.

- **Actieve ondersteuning van diverse initiatieven**

Het gemeentebestuur ondersteunt reeds enkele activiteiten in het zuiden, en kent aan de GROSH een jaarlijks werkingsbudget toe. Op dit vlak kan echter nog heel wat verbeteren:

- Geleidelijk optrekken van het budget voor internationale samenwerking tot 0,7 % van de gemeentebegroting (nu slechts 0,03 %).
- Een budgetpost met een duidelijk onderscheidbare benaming, in plaats van de huidige wazige post “subsidies aan instellingen ten dienste van de gezinnen”. Door transparantie wordt het thema ook bespreekbaar.
- Opstellen van duidelijke criteria en prioriteiten voor het toekennen van subsidies aan activiteiten hier en ginds.
- Een uitdrukkelijke band zoeken tussen subsidiëring van initiatieven in het zuiden en de informatie-opdracht in Lubbeek.
- Logistieke en technische ondersteuning van initiatieven met een internationale dimensie verderzetten en versterken.

- **Voorbeeldfunctie van het gemeentebestuur**
 Duurzaam consumeren kan een bijzonder grote invloed hebben op de verhoudingen tussen de producenten in het zuiden en de consumenten in het noorden, als er maar voldoende mensen aan meedoen. Het gemeentebestuur kan veel impact bereiken bij de bevolking door zelf het voorbeeld te geven: wijn uit de wereldwinkels schenken bij recepties, Max Havelaar koffie gebruiken in de gemeentehuiskantoren, tropisch hardhout van de regenwouden weren bij bouwwerken, en er ook duidelijk bij vermelden waarom het producten aankoopt die onder rechtvaardige en menswaardige omstandigheden zijn geproduceerd. Het bestuur kan ook het gebruik van die producten bij de plaatselijke bevolking actief aanmoedigen.
- **Een open beleid voor de integratie van vluchtelingen en tegen racisme.**
 Lubbeek krijgt een stijgend aantal vluchtelingen toegewezen. Het OCMW moet extra ondersteund worden in haar taak van opvang en begeleiding. De intensiteit hiervan is vooral in de beginfase uitermate belangrijk, en kan heel wat problemen voorkomen. Daar moet ook naar de bevolking toe over gecommuniceerd worden. De aanwezigheid van vluchtelingen gaat immers alle mensen aan. Door hun bestaan te verzwijgen houdt men de vooroordelen in stand en wakkert men mogelijks vreemdelingenhaat aan, terwijl transparantie een debat mogelijk maakt. Ook initiatieven van de bevolking, die complementair zijn aan wat het OCMW doet, (zoals SIAL) verdienen ondersteuning. Een grotere betrokkenheid van de bevolking bij dergelijk maatschappelijk probleem versterkt het sociaal weefsel. Het gemeentebestuur moet de eigen personeelsleden en de bevolking hierrond sensibiliseren en er op toezien dat vreemdelingen in onze gemeente goed blijven onthaald worden.
- **Een beleid rond internationale uitwisseling.**
 De bestaande zusterbanden met andere Europese gemeenten zijn interessant en waardevol, hoewel ze wellicht een te geringe uitstraling krijgen naar onze bevolking toe. Er zou meer kunnen rond gebeuren, moest er een open beleid rond bestaan. Het is ook wat bevreemdend dat deze banden beperkt blijven tot enkele Europese landen. In het kader van de mundialisering valt zeker te overwegen om een dergelijke inhoudelijk sterke band ook uit te bouwen met één of meerdere gemeenten van andere continenten, vooral van het zuiden (Afrika, Latijns-Amerika of Azië). De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) werkt hierrond voorstellen uit, en Lubbeek kan contacten met deze vereniging uitbouwen om haar eigen beleid geleidelijk vorm en inhoud te geven.
- **Beleidsbeïnvloeding op hogere niveaus**
 Voortbouwend op haar rechtstreekse band met de bevolking kan het gemeentebestuur een belangrijke rol vervullen in het beïnvloeden van het beleid voor internationale samenwerking van de provincie, de Vlaamse gemeenschap, de federale regering en de Europese Unie. Deze verticale beleidsintegratie laat aan de betrokken actoren van de diverse niveaus toe om een specifieke niche in te nemen binnen een gemeenschappelijke strategie.

2. DE GEPASTE INSTRUMENTEN VOOR EEN DOELTREFFEND BELEID

Een beleidsplan heeft enkel kansen op slagen als er de nodige menselijke en materiële middelen worden voor voorzien. In het plan zelf moeten deze dan ook worden opgenomen:

- **Een schepen voor internationale samenwerking**
Lubbeek behoort tot die gemeenten die reeds geruime tijd een schepen voor ontwikkelingssamenwerking hebben aangesteld. De GROSH pleit er voor om deze functie open te trekken tot een schepen voor internationale samenwerking. In de huidige context van mundialisering heeft het geen zin nog een onderscheid te maken tussen het noorden en het zuiden. Het zuiden bevindt zich immers ook in het noorden (migranten, vluchtelingen, studenten, kansarmoede van marginale groepen binnen onze eigen bevolking,...) net zo goed als het noorden zich in het zuiden bevindt (transnationale ondernemingen, lokale elites en middenklassen). De schepen zal niet enkel de initiatieven van de GROSH en haar leden verder ondersteunen, maar ook en vooral de motor zijn van het nieuw uit te werken beleid en actieplan.
- **Een gemeentelijke ambtenaar voor internationale samenwerking**
Omdat de schepen voor internationale samenwerking onvermijdelijk nog een aantal andere bevoegdheden zal toegewezen krijgen is het belangrijk dat een gemotiveerde en competente gemeentelijke ambtenaar de schepen bijstaat en administratieve en logistieke ondersteuning geeft aan initiatieven binnen de gemeentegrenzen. De relevantie van het creëren van dergelijke functie zal pas duidelijk worden nadat er vorm en inhoud is gegeven aan het gemeentelijk beleid inzake internationale samenwerking en aan het bijhorende actieplan.
- **Herwaardering van de GROSH**
De GROSH heeft in Lubbeek niet hetzelfde statuut als de andere wettelijk voorziene adviesraden. Daardoor laat het gemeentebestuur het belangrijk menselijk kapitaal binnen de raad ongebruikt liggen, terwijl de raad zelf toch blijkt heeft gegeven van een doeltreffende en geïnspireerde werking (zie bijlage 2: evaluatie van de GROSH-werking), en zowel de bereidheid als de capaciteit heeft om beleidsadviezen te verstrekken.
Het huidig principe van de samenstelling van de raad moet behouden blijven, zelfs als de GROSH een volwaardig statuut krijgt: het is het concrete engagement van een organisatie of een persoon die toegang geeft tot de raad en niet een of ander politiek mandaat. De schepen voor internationale samenwerking is vanzelfsprekend ambtshalve volwaardig lid van de raad.

Opgesteld door de Gemeentelijke Raad voor Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Acties van Lubbeek, in haar zitting van 6 juli 2000.

Johan Flamez
Voorzitter

Piet Laga
Secretaris